46ste jaar. — Nr 156. Zaterdag 30 December 1899.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franc* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :
Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

Zalig Nieuwjaar.

PREMIE

aan de lezers van den POSTRIJDER.

DE POSTRIJDER is het oudste blad van Limburg.

DE POSTRIJDER is het grootste blad van het vlaamsche land.

Het formaat van den *POSTRIJDER* is dubbel van dat van andere bladen.

DE POSTRIJDER geeft dus in een nummer zoo veel en nog meer te lezen, dan andere bladen in twee nummers.

Een blad dat driemaal per week verschijnt voor den prijs van **6 franken** 's jaars, en daarenboven nog KOSTELOOS hun **PORTRET IN OLIEVERF** aan zijne GEABONNEERDEN geeft, om dat te vinden moet men bij den *POSTRIJDER* komen.

Mits opleg van **1 frank** heeft elke persoon die zijn abonnement voor 1900 *vooraf betaalt*, recht op een exemplaar van de **Uitlegging der Gemeentewet van België**, VAN DEN 30 MAART 1835, *met bijvoeging van alle veranderingen welke laters werden er aan toegebracht hebben en opheldering der moeielijkheden die sich in de toepassing kunnen aanbieden*, door **M. COLLÉE**, VIJFDE VERMEERDERDE EN VERBETERDE UITGAAF.

De prijs van dit werk is in den boekhandel bepaald op **2 fr.** Voor de GEABONNEERDEN van den *POSTRIJDER*, die hun abonnement *vooraf betalen*, is het verkrijgbaar voor **1 fr.** Ook deze gunst zal maar duren tot het einde der aanstaande maand Januari.

BUITENGEWONE PREMIE

aan onze geabonneerden.

Portret in Olieverf.

Alle geabonneerden aan den *POSTRIJDER*, oude of nieuwe, hebben recht op eene artistieke premie, van het grootste belang.

Ingevolge eene overeenkomst welke wij gesloten hebben met M. TH. LAFORCE, kunstschilder van talent zal ieder onzer **geabonneerden kosteloos** recht hebben op zijn PORTRET IN OLIEVERF, (grootte portret-visietkaart) op houten paneel, 14 × 10, zonder kader, of wel op eene prachtpremie, van eene waarde van *25 fr.* **voor fr. 6,50.**

Deze premie bestaat in *een portret in olieverf*, met aanzienlijke vergrooting der modellen visietkaart, in eenen prachtigen gulden en fluweelachtigen kader, stijl acanthe, 32 × 28, *en geeft recht* : 1° op de volstrekte gelijkenis, 2° op de ongeschonde teruggaaf der model-photographieën.

Om eene dezer premiën te bekomen, is het voldoende aan den schilder eene goede photographie te sturen, vergezeld van een premie-bon.

Dit bon, dat al de noodige inlichtingen inhoudt, zal door ons geleverd worden aan elken geabonneerden die er aanvraag zal van doen, aan den uitgever van den *POSTRIJDER* (*onder voorwaarde er eenen postzegel van* 10 *centiemen bij te voegen, om de verzendingskosten te dekken*).

Proeven dezer bijzondere premiën zijn tentoongesteld in de bureelen van den POSTRIJDER der provincie Limburg, Groote Markt, 37 & 39, te Tongeren.

De personen die den *Postrijder* niet regelmatig zouden ontvangen, worden verzocht ons er onmiddelijk kennis van te geven.

Voor den Paus.

Inschrijving, geopend door den Bond der Katholieke Dagbladschrijvers van België :

BEDRAG DER 2 EERSTE LIJSTEN : Fr. 14.840.49.

De gilten kunnen gezonden worden aan het bureel van den *Postrijder* of aan M' L. Mattif, Bergstraat, 52, Brussel.

Nieuwjaarwensch !

1.

Zalig Nieuwjaar ! Heil en Zegen
Klinkt alom uit hart en mond ;
Zalig Nieuwjaar ! alleramegen
Galmt dit blijde woord in 't rond !

2.

Zalig Nieuwjaar ! Vader, Moeder !
Zoete wenschen mild en teer,
Zalig Nieuwjaar, zuster, broeder !
Is het lachend groetjen weer.

3.

Zalig jaar aan alle menschen !
Weet gij, lezers lief, wat schat,
Weet gij wel wat zoete wenschen
't « Zalig Nieuwjaar » al bevat ?

4.

« Zalig jaar ! dat is eene bede ;
't Zegt u voorspoed en geluk
't Spreekt u 't woord van heil en vrede
't Zegt : genis aan ramp en druk.

5.

't Jaar is nauwlijks aangebroken,
Of het dankbaar, lachend kind,
Als een roosje frisch ontloken
Wenscht zijn' ouders teerbemind :

6.

« Zalig Nieuwjaar ! » Moeder, Vader,
Klinkt zijn' engelzoete taal ;
Broeders, Zusters, allegader :
Zalig Nieuwjaar ! allemaal !

7.

Zalig jaar ! in oude tijden,
Was die heilwensch reeds in zwang,
Kwam die groet elk hart verblijden ;
Zalig Nieuwjaar ! Leve lang !

8.

Zalig Nieuwjaar, Peter, Meter,
Wenscht het petekind verheugd ;
Koo het meer, 't deed nog veel beter
Voelen zijne kinderzwendt.

9.

Zalig jaar ! dat zijn de wenschen
Die de broze zelve doet ;
Ja ! 't hart van all' menschen
Kent dien gulden wensch en groet.

10.

Zalig jaar ! wensch ik aan allen ;
Ik aanzie het als een' oflich' :
Mocht die wensch u wel bevallen
In mijn minzaam volksgedicht.

Zalig Nieuwjaar!

Bij het begin van dit nieuwe jaar, kunnen wij niet nalaten aan onze vrienden en lezers, kortom aan allen, wier welzijn ons ter harte gaat, onze beste wenschen toe te sturen.

Aan onzen roemrijken Paus, aan onzen geliefden bisschop, aan onze ijverige geestelijkheid, zalig Nieuwjaar.

Reeds meer dan vijf en twintig jaren, is Rome, de hoofdstad der katholieke wereld, in het bezit van eene vreemde macht, die door de wapenen en door staatkundige listen St-Pieterszoed overrompeld heeft. Sinds een vierdel eeuws, is de Heilige Vader niet vrij meer op den grond, die meer dan duizend jaren aan zijne voorgangers heeft toebehoord. Moge het jaar 1900 het einde zien van dien droevigen toestand ! Moge de Eeuwige Stad wederom het Rome der Pausen worden ! Moge de Voorzienigheid, in afwachting van die heuglijke gebeurtenis, onzen Algemeenen Vader in het leven bewaren, hem verlichten en versterken door den H. Geest, hem den troost verschaffen van te zien dat zijne pogingen om den klassenstrijd te doen bedaren, om eene christelijke welgeving in te voeren, om de Oostersche schismatieken te bekeeren, met goeden uitslag bekroond worden !

Moge onze Bisschop, die wegens zijnen ijver voor de geestelijke en tijdelijke belangen zijner kudde, overal geëerd en bewonderd wordt, de laatste sporen van verdeldheid tusschen de katholieken van zijn bisdom zien verdwijnen ; dat het kind Jesus, wiens geboorte van eene plechtige vredebeloofte vergezeld ging, dien kostbaren vrede aanbrenge, opdat allen, oversten en onderhoorigen, priesters en leeken, meesters en werklieden, slechts één hart en éene ziel uitmaken.

Aan onze kloeke geestelijkheid wenschen wij de volharding in haar edelmoedig streven voor de geestelijke, zedelijke en stoffelijke verbetering van de hun toevertrouwden. Meermalen heeft onze wijze Paus met uitbundigen lof van den ijver en de zelfopoffering onzer priesters gesproken, en ze tot voorbeeld aan de geestelijkheid der naburige volkeren gesteld. Mogen zij immer die lofspraak waardig blijven ; den eerbied, het vertrouwen en de genegenheid des volks voortdurend genieten ; en vooral mogen zij bij het oprichten van gilden of andere werken, die het heilloos socialisme moeten afweren, van alle katholieken bereidwilligen steun bekomen !

* *

Aan U, lieve Lezers, bij dewelken wij wekelijks als een vriend ontvangen worden, wenschen wij vooral..... tevredenheid in uwen staat. Al te veel menschen tegenwoordig worstelen om hooger en hooger te klimmen, rijker en rijker te worden, alsof zulks hun levensdoel ware ; en bij die vermoeiende en dikwijls vruchteloze pogingen, in die roortsige jacht naar geld en grootheid derven zij moedwillig de genietingen, die in hun bereik liggen. Dat weze bij U het geval niet : smaakt integendeel en geniet in eenvoud des harten en met dankbaarheid de genoegens, welke God aan eenieder, zonder uitzondering, in zijnen stand zoo mild aanbiedt. Gij, rijken, weest meer bedacht op het goed gebruik dan op de vermeerdering van uwen rijkdom. Gij, lieden van den middelstand, werkt om aan uwe kinderen een fatsoenlijk bestaan te verschaffen, maar ziet niet met begeerlijk oog naar de rijken op, die onder den druk der zorgen dikwijls minder tevreden leven dan gij. En gij, armen, die met moeite het jaar door worstelt, aan wie de kostelijke plezieren zijn ontzegd, zoekt des te meer uwe voldoening in uw huisgezin ; bewaart in uwe harten het zaligend vertrouwen, dat God de zijnen niet verlaat ; en weet dat tusschen de leemen wanden eener hut gewoonlijk meer geluk huist dan onder de vergulde gewelven der paleizen.

Alwie een hut en handen heeft,
Hij kwelt' zich niet om morgen ;
Indien 't geluk ons rijkdom geeft,
De rijkdom geeft ons... zorgen.

Aan de landbouwers wenschen wij, in het bijzonder, broederlijke samenwerking tot het stichten eener gilde. Meermalen hebben wij hun de voordeelen dier inrichting onder de oogen gebracht ; en rusten zullen wij niet, voordat zij van die voordeelen overtuigd wezen en overal de hand aan 't werk slaan. Nauw vereenigd met hunnen pastoor, die als *proost* of geestelijk bestuurder van de gilde zal staan ; broederlijk vereenigd met elkander, en te zamen met de andere gilden des lands eenen machtigen Bond uitmakende, zullen zij den landbouwerstiel wederom winstgevend maken en in zijn vroegeren luister herstellen.

Hun welstand en geluk ligt in den Bond alleen,
Met al de heerlijkheid der dagen van voorheen.

En nu, de winkeliers en ambachtslieden ! O, als het den boeren wel gaat, hebben de anderen onder stoffelijk opzicht ook niet te klagen. De tijd is lang voorbij en zal wellicht niet terugkomen, dat de landbouwer zijne penningen onder het fornuis in den grond steekt ; neen, de pachter houdt zich aan de oude spreuk : leven en laten leven ; en wanneer zijne akkers en stallen gezegend worden, deelt hij volgaarne de winst met zijnen evenmensch, die in winkel of ambacht zijn bestaan zoekt.

* *

En nu, geachte Lezers, dunkt ons, dat gij na de uitdrukking dier wenschen ons vriendelijk toeknikt en zegt : « Van 's gelijke, zalig Nieuwjaar ! » en dankend antwoorden wij : amen. — Van jaar tot jaar hebben wij, met de hulp Gods, onzen werkkring mogen uitbreiden en het getal onzer lezers boven verwachting zien aangroeien. Steeds hebben wij den vooruitgang der katholieke partij, te zamen met de stoffelijke belangen onzer abonnenten, trachten te bevorderen. Met datzelfde doel treden wij het nieuwe jaar in, en rekenen op de genegenheid onzer oude en nieuwe lezers.

NIEUWJAARWENSCH.

Aan U, o KINDERS, jong geslacht,
Heb ik het eerst en meest gedacht :
Ik wensch U, dat gij wezen zoud:
Zeer braaf en deugdzaam, nimmer stout,
In 't leeren vol van vlijt en moed ;
Gehoorzaamt steeds met grooten spoed ;
Weest steeds d'engten van 't huisgezin,
Uw waar geluk, dat steekt hierin.

De JONGHEID, zegt men, is bedacht
Op schoon sieraden en op pracht ;
Dus, jongheid, wensch ik U een zaak,
Die zeker valt in uwen smaak ;
't Is de eerbaarheid, die rare dengd,
Het schoonste sieraad van de jeugd.
Ja, jongheid, wat u 't schoonste staat
En allen glans te boven gaat,
Dat is noch strik, noch lint, noch kant,
Dat is noch goud of diamant,
Dat is noch zijde of zacht satijn,
Maar dat is zedig, eerbaar zijn.

Nu wensch ik U, BEVORDERD MAN,
Alweer iets dat U dienen kan :
Gij staat in 's levens vollen strijd.
Gij werkt en worstelt, zwoegt en lijdt,
Uw hart is zaak met angst vervuld ;
Ik wensch u veel moed en geduld.

Den GRIJSAARD met wit haar op 't hoofd,
Die 't levensperk is doorgesloofd,
Wensch ik met eerbied en ontzag,
Een goeden stillen ouden dag,
Wat rust op het eind uwer baan,
Om dan in d'eeuwige rust te gaan.

Transvaliana.

In de *Vroegpost*, een Vlaamsch blad, vinden wij een Boeren Stormzang van Antoon Moortgat, waaraan wij een paar coupletten ontleenen :

Die Boer,
Die Boer,
Die lig op loer,
En schiet die Rooineks dood.
Hul zoek om goud en fonkelsteen,
Maar hul krijg niks als lood !

Dat recht,
Dat recht,
Waarvoor, i vecht,
Zijn recht op land en taal,
Dat hou i in Oranje hoog
En ver voorbij de Vaal !

Een held,
Een held,
Is hij te veld.
Te sterven is hem zoet,
Als 't voor zijn duurgekochte land,
En vrijheid wezen moet.

Dat bloed,
Dat bloed,
Dat is die boet,
Die Engeland moet betaal
Dat met zijn Godvergeten hand
Die Vierkleur neer wou haal !

M. Desmaisières,

de achtbare volksvertegenwoordiger van Tongeren, zal op **donderdag 11' Januari**, dag der foor, in het lokaal der Land- en Tuinbouwmaatschappijen, in het Koffiehuis *Allée Verte*, Kielerstraat te Tongeren, van tien ure tot een, de personen ontvangen die hem verlangen te spreken.

Wat onderliefde vermag.

Zie hier een bewijs van zelfopoffering onderliefde, in Den Haag voorgekomen :

Op Pinksterendag, viel de 66-jarige heer S. van de trap in zijne woning, en, badende in zijn bloed met eene verschrikkelijke hoofdwonde werd hij opgenomen. De ontboden geneesheeren, hadden weinig hoop op behoud ; maar, na acht dagen, scheen er eenige verbetering merkbaar, waarna dokter S. verklaarde zoo spoedig mogelijk de wonden moeten dicht te maken met vleesch uit den arm van den zieke. De lijder was daarvoor echter te zwak, en nu bood zich eene der dochters van den gewonde, de 27-jarige mej. D. S. aan en vroeg den geneesheer, of het benoodigde vleesch van haar kon worden afgenomen ! Dr S. antwoordde : ja, want gij zijt gezond en uw vader is er te zwak voor. Maar sterker is nog wat er daarna geschiedde. Maanden lang het de toestand der wonde de kunstbewerking niet toe ; vijf maanden lang hield de heldhaftige jonge vrouw de pijnlijke operatie in 't vooruitzicht. Nu over eenige dagen had zij plaats. Uit den rechterarm van het meisje, tijn van de schouder tot den pols, overal stukken uitgesneden ; en zonder bewusteloos gemaakt te willen worden, heeft zij dit alles zonder een zucht, of ook maar eene pijnlijke uitdrukking doorstaan.

De hoofdwonde had de grootte van 30 centimeters in omtrek en 10 centimeters in doorsnede.

De vader heeft er zich eerst tegen verzet, maar toch is het geschied, omdat het de eenige kans van behoud was en zijne zwakte niet toeliet, dat het vleesch uit zijn arm werd genomen.

Hoedanigheden van een goed landbouwer.

Een goed landbouwer moet de volgende hoedanigheden hebben : *werkzaamheid, orde, spaarzaamheid, kennis van den akker, voorzichtigheid en godsdienstigheid.*

WERKZAAM moet hij zijn. Zijne bezigheden zijn menigvuldig en moeten op vasten tijd verricht worden. Uitstellen tot morgen wat vandaag kan *en moet gedaan worden*, is oorzaak van veel verlies en veel geknoei.

KENNIS VAN DEN LANDBOUW moet hij bezitten, met verstand en redeneering moet hij werken, heden ten dage bijzonder, nu de concurentie zoo groot is. De voeding der planten en de verschillige messtoffen moet hij goed kennen ; deze immers, zonder verstand gebruikt, zijn ofwel verloren of wel schadelijk.

ORDE moet hij in alles hebben, alles goed overleggen : zijne plannen, zijn werk, wat hij verkoopen of aankoopen wil, zijne uitgaven en deze leus bijzonder : *Niets onnoodig uitgeven*, moet hem een vaste regel zijn ; niets moet hij koopen wat hij niet noodig heeft, omdat het goedkoop is ; wat men niet noodig heeft is altijd de duur.

SPAARZAAMHEID is hem zeer noodig : « Hij moet zijne tering naar zijne nering stellen. » De landbouwer moet niet vergeten, dat de kleine beken de groote rivieren vormen en nooit zeggen : « Wat is er aan een knepke gelegen ? » want een dubbeltje en een gulden kennen malkaar » zegt de Hollander.

VOORZICHTIG moet hij ook zijn en geene uitgaven doen tot verbetering zijner gronden, als hij niet bijna zeker is hierin te gelukken. Zijne gebouwen, vee, oogst, moet hij tegen brand of hagelslag verzekeren — niets moet hij doen zonder overleg, want

Eerst gedaan en dan bedacht
Heeft menigeen in 't leed gebracht.

Eindelijk moet hij een *deugzaam en godsdienstig man zijn*, die nooit vergeet, dat

Aan Gods zegen
't Al is gelegen,

en dat de H. Paulus zegt : « Noch hij die plant, noch hij die besproeit, komt in aanmerking, maar God, die den wasdom geeft. »

NIEUWS

uit de stad en de omstreken

De *POSTRIJDER* van heden is vergezeld van een **blijvoegsel** inhoudende verschillige aankondigingen en den **ALMANAK** voor **1900.**

Bericht. — Om het werk van het postbureel te vergemakkelijken ter gelegenheid van NIEUWJAAR, wordt het publiek verzocht voor wat de visietkaarten betreft er twee verschillige pakjes van te willen maken in een koordje overkruis gebonden, het eene bevattende de kaarten voor de stad, het andere die voor het binnen- en het buitenland.

De kaarten *ONDER OPEN OMSLAG (enveloppe)* moeten met vijf centiemen gefrankeerd zijn.

Aldus verzonden mogen die VOOR HET BINNENLAND alle geschreven opschriften bevatten.

De Postontvanger,
ALPH. VANDEN BOSCH.

APOTHEEK.—**ZONDAGRUST.** — MORGEN ZONDAG, zal de Apotheek van **M' Swinkels** alleen open blijven, van 1 uur *'s namiddags tot* 10 uur *'s avonds*, VOOR DE BRINGENDE NOODWENDIGHEDEN.

De Comptante betaling zal vereischt worden.

Op de markt van Tongeren van heden donderdag waren te koop gesteld : 206 koeien en kalveren, 3 schapen, 164 vette varkens, 987 magere varkens.

Paardenmarkt *te TONGEREN*, DONDERDAG **11' JANUARI.**

GENOOTSCHAP VAN DEN **H. Vincentius à Paulo.** — Aanbidding van den eersten vrijdag der maand, den 5 Januari aanstaande, in Onze-Lieve-Vrouw Kerk, van 2 tot 5 ure.

Lof en Fransch sermoen, om half zes.

HET VOLK VAN DEN MIST

31ste VERVOLG.

— En gij hebt er nooit aan gedacht dat ik ook mijn woord zou zeggen in deze kwestie ?

— Ongetwijfeld, maar zelfs de schoonste vrouw kan niet altijd hebben wat zij wel wenschen zou. Heel dit plan is opgemaakt om u zelve te redden, Herderin, en daarbij ook ons. Olfan bemint u ; mijn vader en zijne aanhangers hebben zijne hulp noodig, in deze troebele tijden, en deze hulp hebben wij verkregen op de belofte, dat gij nog vandag zijne vrouw zoudt worden. Wat u betreft, alhoewel gij moget geweusht hebben een man van uw ras te trouwen, ten slotte zult gij nog heerschen over ons als onze koningin en dat is in alle geval beter dan ellendig om te komen met eenen blanke.

— Weliu, Soa, ik denk daar anders over, was het kleine antwoord, want zij zag wel dat noch grootmoedigheid, noch overreding hier baatte ; en tusschen beide kies ik den dood — en zij bracht de hand aan haar boeid en verschrikte, want het vergif was verdwenen.

Soa glimlachte op koele wijze.

— Ben sterft niet als men wil, zegde zij, vooral zu u de middelen ontnomen zijn gebruikende aneen slaap.

— Dan blijft hongerdood mij over.

— Dat neemt tijd in, Herderin, en reeds vandaag zult gij de vrouw van Olfan zijn. Bovendien is het soodig dat gij zelf uwe toestemming geeft, want dit opperhoofd is zoo onnoozel, te verklaren, dat hij u niet trouwen wil, zoolang gij niet met eigen mond en in tegenwoordigheid van getuigen hem aangenomen hebt.

— Dan vrees ik dat gij nooit het feest zult bijwonen, riep Juanna bitter lachend uit, en tij kon hare veralschuwing niet verbergen voor deze zonderlinge vrouw die, in hare vreemdsoortige liefde, het leven harer meesteres wilde redden ten koste harer schande.

— En toch zal het gebeuren zooals ik wil, zegde Soa, want ik weet den weg die u moet leiden tot het uitspreken der woorden, die Olfan van u verlangt.

— Daar is geen weg voor de schande.

— Neen, Herderin ? Weliu, denk eens na : hij, wiens naam is Verlosser, zit gevangen achter die deur. Wat zult gij zeggen, zoo wij door een vreselijken marteldood voorbereiden, waarvan gij alleen hem kunt redden met een enkel woord te zeggen.

Slechts nu zag Juanna de diepte in van het hatelijke komplot, waardoor Soa voor doel had, ofwel haar te dwingen de vrouw te worden van dien half wilden vorst, ofwel op haar de schuld te laden van den dood van den man dien zij lief had ; en wanhopig viel zij neer op hare legerstede, zeggende :

— Soa, Soa, waarom hebt gij mij niet laten sterven, ginder, in dat slavenkamp ?

Op hare beurt verloor Soa nu hare kalmte en op den toon van den hevigsten hartstocht, sprak zij gejaagd :

— Wanneer gij in dat kamp waart, Herderin, toen bemoedt gij mij, die u van de eerste jeugd had lief gehad, want toen was er tusschen ons beiden nog geen blanke hond gekomen, die u mij zou doen haten en wantrouwen. Ik zou toen voor u gestorven zijn en, ja, ik zou het nog voor u doen. Ik heb echtgenoot, noch kinderen ; gij waart het eenige wat ik bezit en dat eenige heeft die blanke mij ontstolen. Wat moeder, na echtgenoot, en kind, ja, alles op aarde voor andere vrouwen is, waart gij voor mij — en nu ben ik verlaten door u ; weliu, voor ik sterf, wil ik mij wreken op hem. Doch ik bemin u nog en zeg u dat, zoo een ander plan had kunnen gevonden worden, ik u dit huwelijk niet zou hebben opgedrongen. Maar een ander plan is er niet ; aldus alleen kunt gij leven en machtig en gelukkig worden ; aldus alleen kan ik voortgaan met op u de oogen te slaan, al zal het ook maar van verre zijn.

Zij zweeg, bevende van de heviginheid der drift die haar bezielde en waaraan zij slechts een zwakke vertolking had kunnen geven.

— Ga, sprak Juanna, en laat mij den tijd om te overwegen.

Zij vertrokken, nadat echter Soa's vader, een nieuw bezoek hebbende aangekondigd tegen den avond, om haar besluit te vernemen, haar bedreigd had met gebonden en bewaakt te worden, indien zij slechts de minste poging dorst te wagen, om de hand aan haar zelven te slaan ; want bespieders, die zij niet kon zien, doch welke haar zagen, beweerde de grijsaard, zouden haar geen oogenblik uit het oog verlieten.

Juanna bleef alleen in hare cel, ten prooi aan de akeligste gedachten. Eren lang zat zij daar op hare legerstede, zonder dat een spoor der gedachten, die haar kwelden, op haar gelaat te lezen kwam, want zij was te trotsch om eenige zwakheid te vertoonen aan de oogen der bespieders, die zij op haar gericht voelde.

Terwijl zij aldus in hare droevige overwegingen verdiept zat, werden menige dingen haar klaar, en het eerste daarvan was dat Soa zinneloos moest wezen. Liefde en haat, die koekten in haar hart, moesten hare hersenen geraakt en haar wreeder gemaakt hebben dan de tijgerin, die men van hare jongen heeft beroofd. Van in den beginne had zij Leonard gehaat en was zij op hem jaloersch geweest en hij, onbedacht, had nooit tegenover haar zijn afkeer en wantrouwen verborgen. Zoo moesten langzaam die gevoelens tot waanzinnigheid zijn overgegaan en, om te gehoorzamen aan de kwade ingevingen van haren ontstelden geest, zou die vrouw voor niets achteruitgaan.

Van Soa viel er dus niets te verhopen, en evenmin iets van haren vader, want in zijn geval was het duidelijk, dat hij hem het belang hem even ouverbiddelijk maakte als de haat bij zijne dochter. In dit avonturer der valsche slgoden was hij zoozeer ingewikkeld dat, ten rechte of ten onrechte, hij Soa's plan aanzag als het eenige dat hem van ondergang en verderf kon redden en hem macht, getag en leven kon doen behouden.

Bleven nu verder nog over, Leonard en Olfan. De eerste, buiten kijf, was machteloos, ten minste voor het oogenblik, daar hij zelf ingesloten was, wel wat door gebrek aan voorzichtigheid ; doch, zonder dit, zou men het wel met gewild gedaan hebben. Het was zij die Leonard moest redden, want hij zelf was niet meer in staat om iets voor haar te doen.

Hoe meer Juanna de zaak overdacht, hoe meer zij overtuigd geraakte dat hare eenige hoop in Olfan lag die haar vriendschap gezworen had en die te rechtschapen was om verrader te zijn. Zij herinnerde zich dat, in haar gesprek met hem, den dag te voren, hij had toegestaan, dat zij niets voor hem zijn kon, zoolang Leonard leefde. Waarschijnlijk had Nom hem wijs gemaakt, dat Leonard dood was en hij, door zijne liefde gedreven, zou nu wel met den offer-raar den koop gesloten hebben. In ruiling van de vrouw, die zich vrijwillig aan hem geven zou, zou Olfan, met zijnen aanhang voortaan Nam en zijnen gezellen ondersteunen en aldus de crisis alweeren en den vrede in den lande herstellen.

Vrijwillig hare toestemming geven ? Neen, dat zou zij om niets ter wereld doen ; Olfan's karakter verzekerde haar daarvoorbeen en uitweg tot ontsnappen, alhoewel Juanna wel begreep dat het, in eene zaak als deze, niet wijs was, te rekenen op de edelmoedigheid van eenen half wilde. Die edelmoedigheid was echter haar laatste toevluchtsoord en, ten 1 intusschen zou zij Soa en haren overbidd-lijken vader stap voor stap bevechten en aldus tusschen, wanneer hare volharding Leonard's dood zou moeten aanzien sleepen. Indien alles mislukte, het laatste : bare vrijwaring voor de schande, mocht niet mislukken.

Aldus alles geweigen en gewogen en overpeinsd hebbende, zoover haar gemoedstoestand toeliet zulks te doen, begon Juanna op en neer te wandelen in de cel, haren bouw en bijzonderheden goed opnemende. Achter gindsche deur was Leonard dus opgesloten, doch zij was zoo zwaar, dat geen het minste gerucht er kon door dringen. Een der reet was het haar spoedig duidelijk dat aan ontsnappen niet te denken viel. Buiten de deur was de eenige opening die reet in den rotswand, doch die reet was zoo smal, dat een kind er niet door kon ; en, geraakte men er door, dan was het eokel om te recht te komen in dien poel van bruisichend water.

Zij vroeg zich af of Otter zegepralend gekomen was uit zijn gevecht met de Krokodil. Daar schien weinig kans op, maar toch was zij blij dat Otter's laatste bedrijf weerdig geweest was van zijn dapper voorgaande. En die andere dan — Mordaunt. Ook over hem was zij trotsch — alhoewel zij voor haar zelven zich schaamde. Was zij alleen niet af te keuren, alhoewel niet door eigen schuld ? Wie zou kunnen veronderstellen dat die zwakkeling zulk een held zou blijken en dat zijne geheime wanhopige liefde hem de kracht geven zou, zich op te offeren tot den dood ?

Had zij ook geen oogelijk gehad, Leonard te vergrammen, bij die gelukkig zou geweest zijn voor haar te sterven en enkel wilde blijven leven om haar te redden. Zou dan immer het ongelijk van haren kant zijn ? Waren die beide mannen steeds niet gereed geweest, hun leven te geven voor haar en had een hunner het niet zoo heldhaftig gedaan ? Nu was het waarschijnlijk dat, binnen een paar uren, de toestanden gekeerd zouden zijn en zij op hare beurt geroepen zou worden, haar zelven op te offeren, om het leven te redden van den man, dien zij bemindt. Kwam dit uur, dan zou zij Mordaunt's voorbeeld niet vergeten en trachten hem te evenaren in opoffering en heldenmoed. . . . . .

Traag ging de dag voorbij en ten slotte kondigde de invallende duisternis aan dat de avond naderde. Voor hij totaal gevallen was traden Nam en Soa binnen, fakkels dragende die zij in den muur neerzetten.

— Wij komen uw antwoord vernemen, Herderin, sprak de grijsaard : stemt gij toe om Olfan voor echtgenoot te kiezen, of weigert gij ?

— Ik weiger, was het beslist antwoord.

— Is dat uw laatste woord ?

— Dat is mijn laatste woord.

Bij deze woorden greep Nam haar bij den arm.

— Weiu, kom dan hier, zegde hij ; dan zal ik u iets tonnen, dat u wel tot reden zal brengen.

Toen kwam Nam voor de eerste maal in het gesprek tusschen, zeggende :

— Herderin, verlies geen tijd in nutteloze woorden ; groot is in werkelijk de eer die u te beurt valt, edelmoedig is Olfan's handelwijze, die u vrij laat om te treuren en te weenen. Meer hangt af van deze plechtigheid dan zij wel denkt, menschenleven ook, het onze misschien, het leven van hen die u dierbaar zijn... en als hij toeval bleven Nam's oogen rusten op de deur der aanpalend cel.

Alleen Olfan kon niet begrijpen wat hij met die woorden wilde zeggen, doch Juanna begreep maar al te goed, dat hij het leven van Leonard bedoelde, hetwelk zou opgeofferd worden, indien zij zich nog langer bleef verzetten tegen het sluiten der plechtigheid.

— Gij hoort zijne woorden, vrouw, sprak Olfan, en zij zijn juist. Wij leven in benoarde tijden, en indien ons plan doorgaat, moet ik voor middernacht aan de kapiteins en den mijne vrouw aankondigen.

Het zij zoo, sprak Juanna, in hare wanhoop grijpende naar eenen strooihalm, maar moet ik, geroepen om de eerste te worden in dit land, trouwen in het geheim ? Ik wil dat hier getuigen zijn. Laat eenigen der kapiteins, die gij vertrouwt, Olfan, tot hier komen, of later zouden weer moeilijkheden kunnen oprijzen en er zou niemand zijn, die zou instaan voor mijne eer en mijn recht.

— Daar is geen vrees voor, antwoordde Olfan glimlachend, doch uwe vraag is rechtveerdig. Ik zal drie mijner kapiteins halen, mannen die ik vertrouw al mijtelven ; zij zullen getuigen zijn bij de plechtigheid — en hij wilde het vertrek verlaten.

— O, verlaat mij niet, zegde Juanna, bem bij de hand grijpende ; u betrouw ik, maar die twee betrouw ik niet ; laat mij niet alleen.

— Daar zijn geen getuigen noodig, zegde Nam met dreigende stem.

— De Herderin heeft getuigen gevraagd en zal die hebben, antwoordde Olfan trotsch ; oude man, gij hebt lang genoeg met mij gespeeld, tot hiertoe was ik uw dienaar, nu zal ik uw meester zijn. Over eenige uren was uw leven in mijne hand, want de grijze dagerand veranderde rood ; doch met dit lokaas — en hij wees op Juanna — hebt gij mij verteerd. Laat af die hand van uw mes, want ik heb mijn speer. Uwe off-raars staan buiten ik weet het, doch mijne kapiteins ook en zij weten waar ik ben ; keer ik niet terug, zal mijn leven uit uwe handen terug geeischt worden, want uwe macht is gebroken. Nu, gehoorzaam mij. Doe die vrouw den man ontbieden, die daar buiten staat. Gij niet, beweeg u niet — en de punt zijner speer raakte de naakte borst van den grijsaard — doe die vrouw tot aan de deur gaan ; ik zeg tot aan de deur, en niet er buiten, versta mij wel.

Nam was overwonnen — Olfan was zijn meester geworden.

— Gehoorzaam, zegde hij tot Soa.

(Wordt voortgezet).